

Werken met Blackboard

Blackboard is een voorbeeld van een elektronische leeromgeving, die op steeds meer scholen ter beschikking komt van docenten en cursisten. In deze bijdrage vertelt Ria van Adrichem over de voordelen daarvan voor het werken met NT1-cursisten.

RIA VAN ADRICHEM/ZADKINE EDUCATIE

Op steeds meer scholen hebben docenten de beschikking over een elektronische leeromgeving. *Blackboard* is een voorbeeld van een ELO, zoals een elektronische leeromgeving kortweg genoemd wordt. In het volgende gebruik ik steeds Blackboard (BB) als naam voor de ELO maar er zijn ook scholen die werken met een andere leeromgeving zoals met *SmartBoard* of *ACTIV Board*.

De naam Blackboard is ongetwijfeld gekozen vanwege de associatie met het ouderwetse schoolbord, iets waarvan veel docenten in de praktijk nog graag gebruik maken.

In Blackboard kun je alles wat je in een gewoon klaslokaal ook kunt. Werken in een dergelijke elektronische leeromgeving moet dus niet gezien worden als bezuinigingsmiddel of als middel om de docent voor de groep te vervangen. Je moet het eerder zien als een middel om kennis toegankelijk te maken, onafhankelijk van tijd en plaats. En daar zit de duidelijke meerwaarde ten opzichte

van het gewone klaslokaal. Daar ben je afhankelijk van roosters, beschikbaarheid van een docent en tijden waarop er wel en geen lessen mogelijk zijn. In Blackboard kun je altijd terecht, dag en nacht, in de vakantie en op elke plek waar een computer met internetverbinding staat.

Virtueel klaslokaal

Wat kun je in zo'n virtueel klaslokaal vinden? Om een idee te geven: je kunt er opdrachten plaatsen, je kunt er aankondigingen in zetten, huiswerk voor de cursisten, je kunt een plaats hebben die je deelt met collega's die met hetzelfde bezig zijn, je kunt met hen lesmateriaal en ervaringen uitwisselen, enzovoort. Ook is er een plek waar je bijvoorbeeld alle roosterwijzigingen, ziek-bettermeldingen, agenda's, notulen en benodigde informatie voor teamvergaderingen kunt vinden. En wat te denken van versiebeheer bij documenten die in ontwikkeling zijn? En archivering van

toetsen en opdrachten en dergelijke?

Een goed voorbeeld van het gemak dat BB oplevert bij het ROC Zadkine is het praktijkgericht leren (PGL) dat educatiebreed ingevoerd wordt. Alle opdrachten die gemaakt zijn, staan in BB.

Iedere groep die met PGL van start gaat, heeft zo de beschikking over alle opdrachten die er gemaakt zijn. Zonder dat er stapels kopieën over alle locaties verspreid hoeven te worden.

En dat brengt me op het punt dat je natuurlijk wel moet beseffen dat BB niet op zichzelf en uit zichzelf bestaat en werkt. Docenten moeten zich eraan conformeren, want wanneer niemand verantwoordelijk is voor het bijhouden van het geheel, of als docenten er niets in zetten of als er geen gebruik van wordt gemaakt, is het niets. Ook is het bestaan van BB geen doel op zich. Het is een middel om in te zetten ter ondersteuning van het onderwijs. Het is een instrument van mensen die het (willen) inzetten om het onderwijs en het leren te ondersteunen en te optimaliseren.

De leermiddelen en media staan in dienst van de menselijke activiteit, want leren is en blijft een zaak van en tussen mensen.

Een ander bijkomend voordeel van het gebruik van BB is de computerervaring die cursisten opdoen. In onze huidige kenniseconomie is de computer niet meer weg te denken. Omdat een van onze doelen is onze cursisten volwaardig te laten meedraaien in deze maatschappij, moeten ze steeds meer kunnen, ook met de computer. Bovendien willen we steeds meer maatwerk leveren: we willen tegemoet komen aan leerwensen van cursisten, we willen flexibiliteit naar tijd en plaats. Digitale leermiddelen maken dit mogelijk.

Interessante links

In toenemende mate werken we vanuit nieuwe vormen van leren, zoals competentiegericht werken of werken vanuit praktijkgestuurde opdrachten. Daarbij gebruiken cursisten meer en meer internet als beginpunt voor de uitvoering van hun opdracht. Maar informatie zoeken is een kunst op zich. Bij het zoeken van informatie gaan veel mensen, docenten en cursisten, direct naar Google, Startpagina of Vinden. Allemaal goede zoekmachines, maar je vindt vaak veel te veel. Zeker voor oner-

varen internetgebruikers is het moeilijk om in deze overvloed van hits het goede te vinden. Gebruik je BB, dan heb je als docent de mogelijkheid om door middel van links cursisten direct naar de relevante informatie of zoekmachine te verwijzen. Zo kun je bijvoorbeeld verwijzen naar Davindi en Aquabrowser. Davindi is de zoekmachine van Kennisnet. Alles wat in Davindi staat is beoordeeld en voorzien van een korte omschrijving door docenten en bibliotheekmedewerkers. Aquabrowser is de zoekmachine van de Openbare Bibliotheken en ook daarin is een veelheid van goede bronnen te vinden. Door gebruik te maken van voorgeselecteerde zoekmachines kunnen cursisten gericht zoeken, zonder overstelpt te worden door een te grote hoeveelheid gegevens die afleidt van de te leren zaken.

In BB kun je als docent niet alleen links toevoegen naar zoekmachines, maar ook naar ander interessant materiaal. Bijvoorbeeld naar materiaal dat bij Kennisnet in de Community Educatie te vinden is. Ook in de 'community' voor het voortgezet onderwijs en voor het vmbo is er genoeg materiaal te vinden dat bruikbaar is voor onze cursisten. Bijvoorbeeld de *beroepenbeeldbank* met allerlei filmpjes om de

beroepskeuze te ondersteunen, de *stagesstraat* als hulpmiddel om een stage te zoeken of de themasites over actuele onderwerpen.

Hieronder staat nog een aantal voorbeelden hoe BB in te zetten in de lespraktijk. Het gaat hierbij uitdrukkelijk om voorbeelden. Iedere docent en cursist kiest natuurlijk zelf steeds opdrachten die aansluiten bij de te bereiken doelen in vastgestelde leerlijnen.

BB in de praktijk

Een opdracht kan gaan over telefoontarieven. Tegenwoordig word je gek gebeld door KPN, UPC en andere aanbieders met prachtige aanbiedingen, maar wie weet wat daarvan waar is? Daarom deze opdracht om te onderzoeken welke abonnementsvormen er zijn, wat die kosten, en die te vergelijken om te komen tot een weloverwogen keuze van een bepaalde abonnementsvorm (of niet natuurlijk). Plaats je deze opdracht in BB dan kun je direct de link naar de KPN toevoegen en cursisten kunnen ermee aan het werk. Ook thuis!

Een andere toepassing die ik zo voor me zag, was het inleveren van schrijfopdrachten. Als ik een brief of een ander schrijfproduct van een cursist nakijk, verbeter ik het nooit zomaar, maar ik zet er een code bij.

Bijvoorbeeld 1 betekent er staat iets te veel, 2 er staat iets te weinig, 3 verkeerde woordvolgorde, s voor spelfout enzovoort. Het is natuurlijk mooi als je er dan ook uitleg aan toe kunt voegen, bijvoorbeeld in welke richting de cursist moet zoeken om de fout te verbeteren. Doe je dit op papier, dan is dat een heel karwei en voor iedere cursist moet het opnieuw. Zet je al deze uitleg in BB dan kan de cursist zo doorklikken naar de uitleg. Je kunt ook links toevoegen naar sites waar (schrijf)oefeningen aangeboden worden. Vaste voorzetsels kunnen bijvoorbeeld voor iemand een probleem zijn. Zoek er oefeningen bij (in de rubriek materiaal in de Community Educatie staat al veel oefenmateriaal bij elkaar) of maak de opdrachten zelf en de cursisten kunnen zo online en thuis aan het oefenen. Nog een idee dat aansluit bij burgerschap. Rond de verkiezingen besteed je doorgaans aandacht aan het gaan stemmen: ga je wel, ga je niet en waarom (niet). Vervolgens wil je kijken naar wat de verschillende partijen over belangrijke onderwerpen, bijvoorbeeld onderwijs, te vertellen hebben. Ook hier is heel eenvoudig een opdracht van te maken. Een groepje van drie cursisten zoekt dit uit, bijvoorbeeld vanuit de verkiezingenspecial op Kennisnet en presenteert de uitkomsten aan de groep. Een ander groepje heeft inmiddels uitgezocht hoe een debat eruitziet, hoe je dit met elkaar voert en na de presentatie van de standpunten kan de hele

groep met elkaar in debat. Misschien is het zelfs mogelijk dat weer een ander groepje gemeenteraadsleden of leden van politieke partijen uitnodigt om in de groep hun standpunten uiteen te zetten en met de groep in debat te gaan. In BB kun je daarvoor al veel materiaal klaarzetten. Een link naar de gemeente, links naar de sites van politieke partijen, naar de stembijzetter, links naar de Eerste en Tweede Kamer, links naar informatie over hoe de verkiezingen in elkaar zitten enzovoort. Wat mij ook leuk lijkt, is gebruik te maken van allerlei polls die op internet te vinden zijn. Iedere krant heeft er wel een. Zo ook *Netnieuws*. De link ernaartoe kan in BB staan. In *Netnieuws* vind je iedere week een bewerking van een actueel krantenbericht. Eén bewerking voor beginners en één voor gevorderden, elk voorzien van tien oefeningen op tekst-, zin-, woord- of letterniveau en een stelling waarop lezers kunnen reageren. Zo'n stelling is een goed begin voor een discussie. Meningsvorming, voor je eigen mening uit durven komen en opkomen voor jezelf zijn belangrijke vaardigheden die je niet genoeg kunt oefenen. Lukt dit niet, dan kan er een opdracht met betrekking tot feiten, meningen en argumenten of samenvatting aan gekoppeld worden. Een groepje kan ook reageren op een stelling met een ingezonden brief naar de redactie. Of door te chatten in een van de kamer-

tjes in *Netnieuws*: praten met andere cursisten ergens in het land. Ook wordt op deze manier het volgen van het nieuws gestimuleerd.

Tot slot een voorbeeld met betrekking tot je weg zoeken. De opdracht is: we gaan een dagje uit naar Zoek uit hoe we er komen, hoe laat we weg moeten, enzovoort. Onderdeel hiervan is bijvoorbeeld een kaartje kopen bij de NS. Voeg de link naar oefenen met de kaartjesautomaat van de NS toe en cursisten kunnen zo met elkaar uitzoeken hoe je dat doet, een kaartje kopen, hoe laat en waar te vertrekken, enzovoort. Kortom, er zijn legio mogelijkheden te verzinnen. Werken met *Netnieuws*, chatten, digitale invuloefeningen, puzzels en dergelijke maken het onderwijs leuker en het werken aan en met de computer werkt vaak stimulerend.

Allemaal moeilijk voor te stellen? Ja, in het begin zal dat zeker zo zijn, maar als je erover gaat nadenken en het gaat proberen, ontdek je de kansen en mogelijkheden om ermee te werken in de onderwijspraktijk. Voorwaarde is natuurlijk wel dat wij als docenten onze koudwatervrees voor de computer en voor Blackboard overboord zetten. Misschien zijn wij een groter struikelblok dan de cursisten. Mijn eigen ervaring met deze manier van werken is dat cursisten enthousiast aan het werk gaan met een opdracht en dat het leidt tot goede prestaties.